

مناظره با بی‌اخلاقی و توهین
به حقیقت نمی‌رسد

یک کارشناس بخش مخطوطات آستان قدس رضوی مطرح کرد

گنجینه رضوی میزبان
اسناد خطی فقه جعفری

دیدگاه

حجت‌الاسلام امیر آقاخانلو

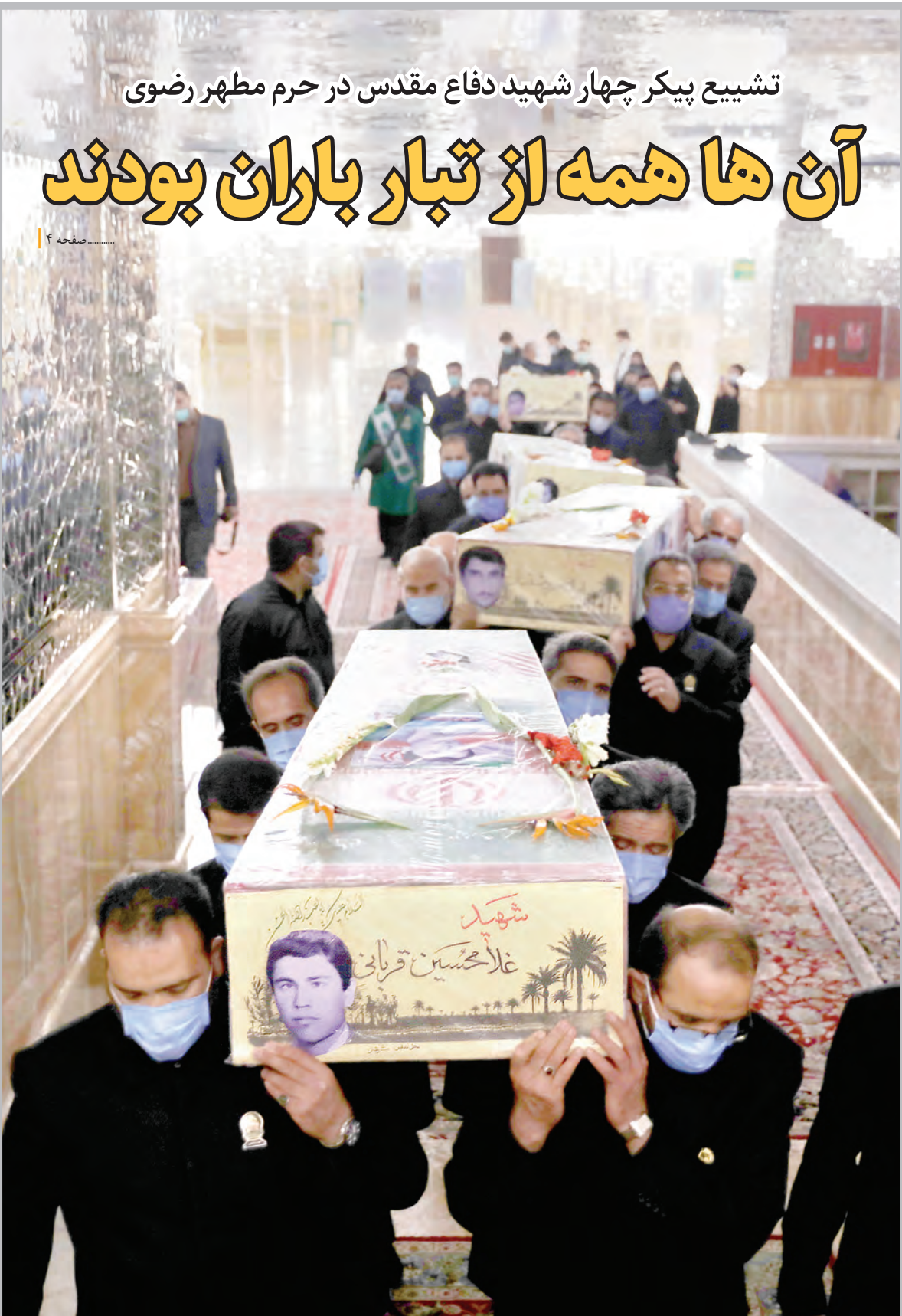
مهم‌ترین کار امام صادق(ع)
هویت‌بخشی به تشیع بود

شیعیان تا پیش از غیبت امام زمان(عج) چون عمدتاً دسترسی به امام داشتند کمتر اقدام به مکتوب کردن سخنان ایشان می‌کردند، ضمن اینکه این مسئله وجود داشته است ولی از دست رفته و در دسترس ما نیست... صفحه ۳

امام صادق (علیه السلام) از منظر
اندیشمندان جهان

دوشنبه ۱۳ خرداد سال ۹۵ است؛ یک روز مانده به مراسم سالگرد، وارد گیت ورودی می‌شوم و بلیت را نشان می‌دهم. واکن سوم، کوبه سوم، در را باز می‌کنم و داخل کوبه می‌شوم. چند پسر جوان با تیپ امروزی داخل کوبه‌اند. انگار خوش نداشتند من پیرمرد را که ظاهرهم هم گویا پسند نکرده بودند، میان خود داشته باشند. از کتاب و لپ‌تاپ‌هایشان مشخص است دانشجویند. سلام می‌دهم، وسایلم را جابه‌جا می‌کنم و روبه‌روی...

عکس رضوی - احمد حسینی

تشییع پیکر چهار شهید دفاع مقدس در حرم مطهر رضوی

آن‌ها همه از تبار باران بودند

..... صفحه ۴

مروری بر وظایف کارکنان کتابخانه آستان‌قدس رضوی بین سال‌های ۱۳۱۲ تا ۱۳۲۷ق

هزار و یک مسئولیت کتابدار حرم در عهد قاجار

محمدحسین نیکبخت: امروزه کتابخانه مرکزی آستان‌قدس یکی از مهم‌ترین کتابخانه‌های ایران و جهان است و همه ساله هزاران محقق و اهل مطالعه با روش‌های گوناگون از منابع و کتاب‌های ارزشمند آن بهره می‌برند. اگر خاطراتان باشد در همین صفحه، یک بار به ساختارهای کتابخانه آستان‌قدس در دوره صفویه اشاره کردیم و گفتیم در آن دوره، چگونه کتابخانه تأسیس و با چه شیوه‌ای اداره می‌شد. در همان دوره بود که مشاغلی مانند کتابدار و صحاف را ایجاد کردند تا وضعیت فعالیت کتابخانه نظم و نسقی پیدا کند. در آن زمان بیشتر کتاب‌های موجود در کتابخانه شامل قرآن و متون دینی بود که بسیاری از آن‌ها وقفی بودند. اما در دوره‌های بعد، اوضاع تغییر و در عهد قاجار کتابخانه آستان‌قدس ظرفیت بیشتری پیدا کرد و مراجعان افزون‌تری را پذیرفت. شاید جالب باشد بدانید در این دوره بر شمار کارمندان کتابخانه آستان‌قدس هم افزوده شد؛ آن‌گونه که تعداد آن‌ها از دو نفر در دوره فتحعلی‌شاه، به ۲۳ نفر در دوره احمدشاه قاجار رسید. امروز و در صفحه نخست رواق مطابق روال همیشگی به سراغ تاریخ می‌رویم و باهم بخشی از تاریخ کتابخانه آستان‌قدس رضوی را در دوره قاجار مرور می‌کنیم. ممکن است پرسید: چرا بخشی؟! علتش این است که در این دوره روایت‌ها و ویژگی‌های متنوع دیگری هم می‌توان پیدا کرد که بیان آن‌ها در یک نوشتار ممکن نیست، اما مطمئن باشید که به‌تدریج سراغ آن‌ها هم خواهیم رفت. اکنون می‌خواهم برایتان از وضعیت کارکنان کتابخانه در این دوره و همین‌طور تغییر مسئولیت‌های کتابداران بگویم.

❖ دلیل افزایش کارمندان

افزایش تعداد کارکنان در یک مجموعه معمولاً نسبت مستقیمی با افزایش وظایف و حجم خدمات آن مجموعه دارد. مثلاً اگر شما مدیر باشید و در مجموعه زیر‌دستان، برای انجام کار به دو کارمند نیاز باشد، ۱۰ کارمند استخدام نمی‌کنید؛ بنابراین افزایش ۱۱۵ درصدی کارکنان کتابخانه آستان‌قدس بین سال‌های ۱۳۱۲ تا ۱۳۲۷ق. خبر از توسعه فعالیت‌های این کتابخانه در دوره قاجار می‌دهد. این افزایش در دوره ناصرالدین‌شاه جهش بزرگی داشت و ناگهان تعداد کارکنان کتابخانه از سه نفر در دوره محمدشاه، به ۱۷ نفر در دوره ناصرالدین‌شاه رسید و افزون بر مشاغلی مانند کتابدار، صحاف و مصحح، عناوین شغلی‌ای مانند رئیس، ناظم، معاون، مدیر، امین، مشرف، ضابط، مدرس، فراش، دربان، مذهب، محرر و طغرانویس هم در کتابخانه آستان‌قدس رضوی تعریف شد. با این حال، در این دوره تاریخی یعنی عصر قاجار، مسئولیت اصلی کتابخانه همچنان برعهده کتابدار بود؛ هرچند وظایف کتابدار در این عصر تغییر فراوانی کرد و سرش خیلی شلوغ شد. در حال حاضر حدود ۱۲۵ برگ سند درباره شغل کتابداری کتابخانه حرم مطهر در دوره قاجار وجود دارد که در آن‌ها، میزان مواجب، وظایف و کارکردهای این شغل قابل بررسی است.

❖ وظایف کتابدار

وظیفه نخست کتابدار در این دوره، دریافت کردن و ثبت کتاب‌های وقفی بود. این وظیفه البته از دوره صفویه وجود داشت و از آنجا که بخش مهمی از کتاب‌های کتابخانه حرم رضوی را کتاب‌های وقفی تشکیل می‌داد، به عنوان وظیفه ذاتی کتابدار در نظر گرفته می‌شد. البته در این بین، دریافت و ثبت کتاب‌های خریداری شده هم بخشی از وظایف کتابدار بود؛ مثلاً در مجموعه اسناد موجود، سندی از سال ۱۲۸۵ق. وجود دارد که در آن، سه جلد شرح اصول کافی چاپی براساس دستور مجدالملک، متولی‌باشی وقت آستان‌قدس خریداری و در ماه جمادی‌الاول همین سال، به ابوالقاسم کتابدار تحویل داده شد. اما یکی از وظایف جدیدی که برعهده کتابداران دوره قاجار گذاشته شد، تحویل گرفتن اسناد بود. نگهداری و مراقبت از اسناد وقف‌نامه‌ها که احتمالاً پیش از این در خزانه یا مکان دیگری انجام می‌گرفت، در این زمان به کتابداران کتابخانه حرم رضوی واگذار شد و تا امروز هم این اسناد در واحدهای زیرمجموعه یا مرتبط با کتابخانه حفظ و نگهداری می‌شوند. وظیفه دیگر کتابدار

نیمکت‌زندگی

سکوت را باید دوست داشت

رقیه توسلی: سر ظهیری، برخی استوری‌ها، کامنت‌ها و معاشرت‌ها را می‌بینم و دلم می‌گیرد. به عینۀ مواجهه که چطور می‌شود قلب‌ها را به راحتی آب خوردن شکست... با کنج‌کاوی‌های شرانگیز... با زخم زبان. با عمد و سهو قصه‌ها گاری ندارم، حرفم این است که چرا اساساً باید همدیگر را بچزاییم و ببندازیم گوشه رینگ فکر و خیال و اعصاب؟! از قضا یکی از رفقا زنگ می‌زند و بنا را می‌گذارد به درد دل. از همکاری گلمند است که شر انداخته توی زندگی‌شان. گویا دیروز به بهانه‌ای حالی دوستان کرده که تو دیگر چه‌چور زانویی هستی که شوهرت یک هدیه نداده دستت؟ که مادر شدن به این خشک و خالی هم نوبر است... بدتر هم متوجه‌ام که چطور الکی الکی فامیل‌هایی پا می‌شوند می‌آیند زیر پُستی، معرکه می‌گیرند و سؤال و جواب‌های نامربوط راه می‌اندازند، آن‌قدر که کار را به جاهای باریک می‌رسانند. مثلاً می‌خوانم و می‌بینم که چه دور از انصاف دختر تحصیلکرده‌ای را با دخالت‌های سمی‌شان دوره کرده‌اند که اعتراف کن ترشیدی رفت خوشگله... حالا مقّر بیا که علم بهتر است یا خانه بخت؟ نمی‌توانم خودم را نگذارم جای دختر باسوادی که قرار است با این احوال به‌هم‌ریخته، ظهرش را شب کند. خسته از همه اشتباه‌ها، یکسر قل می‌خورم تا سوپر خیابان. خانه کمی خرید می‌خواهد. میانه قفسه‌ها در حال گشت و گذارم که گپ زن دو آقای مسن را می‌شنوم. یکی دارد اینچنین به آن دیگری می‌گوید: حمل بر فضولی نذار ایرج، اما همین که پسر رفت آن‌ور، یعنی کم‌ارادته، کم‌معرفة دیگه... درست می‌گم جانم؟ دست خودم نیست. دلم جای این پدر هم می‌شکند. خواستم بگویم: «خودتان را زده‌اید به آن راه یا واقعاً نمی‌بینید یکسری جملات و سؤال‌ات قدرت آتش‌افروزی دارند؟ ما از موی سپید انتظار کلام‌سپید داریم بزرگوار...». اما نگفتم... بعضی دخالت‌ها را فقط بعضی از آدم‌ها مرتکب می‌شوند. پانوش‌ت: امروز دوازیم افتاد که در طول شبانه‌روز چقدر حرف می‌زنیم، اظهارنظر می‌کنیم و سؤال می‌پرسیم... امروز فهمیدم ما به دو زبان می‌توانیم صحبت کنیم؛ زبان فرشته! زبان شیطان! ... فهمیدم سکوت را باید دوست داشت. امروز فهمیدم چرا امام‌رضا(ع) گفته‌اند: «سکوت، راهنمای انسان به همه خوبی‌هاست».

